

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 26CoCsp/9/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6124391031
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 01. 2026
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Jančíková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2026:6124391031.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Jančíkovej a členov senátu JUDr. Marianny Hirkovej a JUDr. Viery Kandrikovej, v spore žalobcu: Intrum Slovakia, s. r. o., so sídlom Mýtna 48, 811 07 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 35 831 154, zastúpený: A. A. B., advokát, so sídlom C. XX, XXX XX D. - C. E. F. C., proti žalovanému: C. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/X, XXX XX G. - C., zastúpený: H. I., F., so sídlom J. K. X, XXX XX G., IČO: XX XXX XXX, o zaplatenie sumy 1.872,44 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. 21Csp/8/2025 – 123 zo dňa 17.07.2025, takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku I. a III..

II. Stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 21Csp/8/2025 – 123 zo dňa 17.07.2025 v I. výroku uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 917,70 eur spolu s 5 %-ným ročným úrokom z omeškania zo sumy 917,70 eur od 21.11.2024 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku, v II. výroku v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a v III. výroku procesným stranám nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Pôvodný žalobca (L., L.) v upomínacom konaní navrhoval vydať platobný rozkaz, ktorým zaviazal žalovaného zaplatiť mu istinu vo výške 1.872,44 eur, úrok vo výške 513,18 eur, spolu s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 1.872,44 eur od 05.11.2021 do zaplatenia, pričom uviedol, že poskytol žalovanému na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere pod číslom XXXXXXXXXX úver vo výške 2.000,- eur, ktorý sa žalovaný zaviazal uhradiť formou zmluvne dojednaných pravidelných mesačných splátok. Keďže v rozpore so zmluvnými dojednaniami úverovej zmluvy žalovaný svoj záväzok uhrádzať pravidelné mesačné splátky neplnil riadne a včas, preto pôvodný žalobca vyzval žalovaného na úhradu omeškaných úverových splátok s upozornením na možnosť vyhlásenia okamžitej splatnosti pohľadávky z dôvodu neplatenia. Pôvodný žalobca vyhlásil okamžitú splatnosť pohľadávky z úveru, ktorú výzvu žalovanému doručil dňa 28.10.2021.

3. Žalovaný sa v konaní bránil tým, že podľa jeho názoru žalobca neuniesol bremeno tvrdenia a dôkazne bremeno, keďže netvrdí žiadne konkrétne skutkové tvrdenie o tom, či a ako si splnil svoju povinnosť podľa ust. § 3 ods. 5 písm. d) zákona č. 307/2016 Z. z. (t. j. riadne doručil žalovanému predžalobnú výzvu), o tom, či by splnil svoju povinnosť podľa ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, ani o tom, či a ako si splnil svoju povinnosť v súvislosti s vyhlásením predčasnej splatnosti úveru. Ďalej žalovaný namietal dojednanú dohodu o odplate, výšku ročnej úrokovej sadzby 20,16 % s poukazom na priemernú úrokovú sadzbu spotrebiteľských úverov v mesiaci 11/2019 pre úvery so splatnosťou od 1 roka do 5

rokov (5,29 % p.a). nesplnenie povinnosti veriteľa konať s odbornou starostlivosťou podľa ust. § 7 a § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z.

4. Súd prvej inštancie zistil tento skutkový stav:

- F. L., L., ako pôvodný veriteľ a žalovaný ako dlžník uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere, podľa ktorej predmetom bolo poskytnutie bezúčelového spotrebiteľského úveru vo výške 2.000,- eur, ktorý mal žalovaný splácať v 60-tich mesačných splátkach v pravidelnej výške splátky 51,07 eur, ktorá bola splatná v 20. dni každého mesiaca s dátumom splatnosti prvej pravidelnej splátky 20.12.2019, termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru bol dňa 20.11.2024, celková čiastka na zaplatenie úveru a nákladov predstavovala sumu 3.064,20 eur, zmluvné strany si dohodli úrokovú sadzbu úveru 20,16 % ročne pri vypočítanej ročnej percentuálnej miere nákladov 20,16 %, s priemernou RPMN 11,92 %, s odplatom 20,16 % a s dobou trvania zmluvy na dobu určitú do 20.11.2024. Úroková sadzba pre prípad omeškania bola dohodnutá na 5 % ročne.

- v bode 3.2 písm. d) zmluvy sa zmluvné strany dohodli, že v prípade ak dlžník nespláca splátky úveru riadne a včas je veriteľ oprávnený vyhlásiť okamžitú splatnosť úveru v prípade omeškania žalovaného po dobu dlhšiu ako tri mesiace, za podmienok ustanovených v §53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka.

- z 3. upomienky - výzva na zaplatenie splátok zo dňa 27.09.2021 vyplýva, že žalovaný bol upozornený na možnosť zosplatenia úveru pokiaľ neuhradí ani splátku úveru splatnú dňa 20.07.2021 vo výške 52,70 eur, najneskôr v lehote do 25.10.2021. Dňa 12.10.2021 bola upomienka vrátená veriteľovi ako nedoručená v odbernej lehote.

- Listom zo dňa 25.10.2021 - vyhlásenie okamžitej splatnosti úveru veriteľ doručenej žalovanému dňa 28.10.2021 úver zosplatnil a vyzval žalovaného na úhradu celého dlžného zostatku úveru v celkovej výške 1.988,14 eur, z toho istiny vo výške 1.872,44 eur a úrokov vo výške 115,70 eur.

- z výpisu z úverového registra vyplýva, že žalovaný nemal v čase poskytnutia predmetného spotrebiteľského úveru žiaden iný existujúci úver.

- podľa predloženého výsledku dopytu Sociálnej poisťovne zo dňa 18.11.2019 bol žalovaný v tom čase zamestnaný u zamestnávateľa so špecifikovaným IČO a jeho priemerný vymeriavací základ za posledné 3 mesiace bol aspoň 1.080,- eur.

- podľa údajov žiadosti/zmluvy žalovaný ako rodinný stav uviedol slobodný, ako typ bývania u rodičov/u detí, je zamestnaný u zamestnávateľa m:M. F. na dobu neurčitú s mesačným príjmom 950,- eur, 950,- eur, 900,- eur. Mesačné finančné výdavky žalovaný uviedol vo výške 300,- eur.

- z výpisu z bankového účtu žalovaného vyplýva, že výška výdavkov za mesiac október 2020 predstavovala sumu 4.995,52 eur.

- podľa prehľadu splátok a úhrad k zmluve žalovaný realizoval do dňa 08.07.2021 viacero úhrad, z ktorých bolo prijaté plnenie započítané na istinu úveru vo výške 127,56 eur a prijaté plnenie započítané na dlžný úrok z úveru vo výške 551,02 eur.

5. Na zistený skutkový stav súd prvej inštancie aplikoval ust. § 1 ods. 2, § 2 písm. a), b), § 7 ods. 1 a 2 a ods. 17, § 9 ods. 1 a 2, § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“), ust. § 39, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1 až 3 a ods. 5 a 9, § 54 ods. 1 a 2, § 103, § 517 ods. 1 a 2, § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), ust. § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., a čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13 EHS zo dňa 05.04.1993

6. Súd prvej inštancie konštatoval, že zmluva uzatvorená medzi stranami je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou, pričom ďalej sa zaoberal zosplatením spotrebiteľského úveru so záverom, že žalovaný bol na možnosť zosplatenia úveru kvalifikovane písomne upovedomený, a to aj s uvedením konkrétnej splátky, pre ktorú môže k uplatneniu práva dôjsť s tým, že oprávnenie veriteľa na predčasné zosplatenie úveru v zmysle § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka bolo riadne dohodnuté v bode 3.2 písm. d) zmluvy. Ďalej súd prvej inštancie preskúmal, akým spôsobom žalobca preukázal doručenie zásielok obsahujúcich výzvy v zmysle ustanovení § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka s poukazom na rozhodnutie Krajského súdu Žilina, sp. zn. 10CoCsp/12/2022 zo dňa 28.02.2022, pričom doručenie 3. upomienky zo dňa 27.09.2021, mal súd prvej inštancie za preukázané z kópie vrátenej zásielky dňa 12.10.2021, nakoľko nebola prevzatá spotrebiteľom v odbernej lehote a doručenie listu zo dňa 25.10.2021 - vyhlásenie okamžitej splatnosti úveru mal súd prvej inštancie za preukázané z doručenky, ktorá tvorila prílohu žaloby, a z ktorej vyplýva, že si žalovaný prevzal list dňa 28.10.2021.

7. Ďalej súd prvej inštancie preskúmal dojednanie o výške dojednaného úroku, pričom zistil, že žalovanému bol poskytnutý spotrebiteľský úver s ročným úrokom vo výške 20,16 %, avšak výška úrokovej miery pri poskytovaní spotrebiteľských úverov bankami v mesiaci november 2019 so splatnosťou od 1 do 5 rokov bola vo výške 5,29 % p. a., teda ročná sadzba úroku dohodnutého v zmluve prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu poskytnutú bankami o viac ako 100 %, čo je podľa súdu prvej inštancie v rozpore s § 39 Občianskeho zákonníka, preto zmluvu v tejto časti vyhodnotil ako neplatný právny úkon s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 1MCdo 1/2009 zo dňa 31.07.2009

8. Pokiaľ ide o povinnosť veriteľa v zmysle § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch s poukazom na všeobecné závery prezentované aj v rozhodnutiach odvolacieho súdu (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8CoCsp/17/2023 zo dňa 27.08.2024, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2CoCsp/35/2024 zo dňa 15.04.2025) súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno na preukázanie dodržania postupu podľa citovaného ustanovenia, keďže nepredložil dôkazy, ktorými by preukázal, že pred uzatvorením zmluvy konal s vynaložením odbornej starostlivosti pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať úver. Podľa súdu prvej inštancie veriteľ nemal takmer žiadne údaje preukazujúce skutočnú výšku či už príjmov alebo výdavkov žalovaného, hoci žalobca uviedol, že príjmy žalovaného boli preverené prostredníctvom dopytu v Sociálnej poisťovni, výsledkom bolo zistenie výšky príjmu na úrovni minimálne 1.080,- eur mesačne, ktorý predložený prehľad odpovedí sociálnej poisťovne na verifikačné otázky ako externý zdroj potvrdzuje iba výšku tzv. vymeriavacích základov u žalovaného, čo nemožno stotožňovať so skutočnou výškou jeho mesačných príjmov zo závislej činnosti. Ani overovanie bonity žalovaného iba na podklade informácií poskytnutých žalovaným v žiadosti o poskytnutie úveru nepovažuje súd prvej inštancie za konanie s odbornou starostlivosťou, nakoľko nie je daný predpoklad, že by veriteľ poznal celkový objem výdavkov klienta a vedel si vytvoriť objektívny obraz o jeho finančnej situácii. Súd prvej inštancie poukázal, že žalovaný uviedol výšku mesačných výdavkov v súhrne 300,- eur mesačne, bližšie nešpecifikované bez uvedenia iných mesačných výdavkov pričom z výpisu z bankového účtu žalovaného k 31.10.2019, je zrejmé, že výška mesačných výdavkov prevyšuje sumu 300,- eur, dokonca v mesiaci október 2019 výdavky žalovaného v súčte predstavovali sumu 4.995,52 eur. V tomto smere tak nebola podľa súdu prvej inštancie zodpovedaná ani otázka, či žalovanému zostáva po odpočítaní mesačných výdavkov dostatok peňažných prostriedkov na splácanie úveru. Postup veriteľa pri skúmaní bonity žalovaného sa súdu prvej inštancie javil iba ako formálny, pričom len samotné zhromaždenie informácií o klientovi a navyše neúplné a neoverené, nemožno samo o sebe považovať za náležité splnenie si povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch, preto súd prvej inštancie dospel k záveru, že veriteľ si náležite nesplnil povinnosti preňho plynúce z citovaného ustanovenia § 7 odsek 1 zákona o spotrebiteľských úveroch a v tejto súvislosti hrubo zanedbal svoju povinnosť odbornej starostlivosti, čo má za následok konštatovanie, že poskytnutý úver je potrebné v zmysle ustanovenia § 11 odsek 2 zákona o spotrebiteľských úveroch hodnotiť ako bezúročný a bez poplatkov, pričom žalobca zároveň nebol oprávnený požadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a tak má tak právo len na vrátenie istiny úveru zodpovedajúcej nepremiľčaným splátkam úveru splatným ku dňu vyhlásenia rozsudku.

9. Keďže ku dňu rozhodnutia súdu prvej inštancie boli všetky splátky splatné, vzhľadom na neplatnosť zosplatenia úveru, súd prvej inštancie posudzoval splatnosť každej splátky samostatne vrátane premiľčania splátok, pričom žaloba bola podaná na Okresný súd Banská Bystrica dňa 02.10.2024, preto splátky splatné pred 20.10.2021 sú premiľčané. Ďalej súd prvej inštancie zistil, že aj ku dňu postúpenia (26.11.2024) boli všetky splátky splatné, preto je postúpenie pohľadávky platné a žalobca má nárok na splátky splatné od 20.10.2021 do 20.11.2024, a to na istinu z nich, pričom ide o 38 splátok, ktoré neboli uhradené. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie považoval úver za bezúročný, odpočítal od celkovej poskytnutej istiny prijaté plnenie započítané veriteľom na dlžný úrok (2.000,- eur - 551,02 eur = 1.448,98 eur), a teda istina pripadajúca na jednu splátku tak predstavuje 24,15 eur a dlh na istine je vo výške 917,70 eur, v ktorej časti považoval súd prvej inštancie žalobu za dôvodnú a vyhovel jej a vo zvyšnej časti, čo do istiny a úroku (pozn. odvolacieho súdu zrejmé chyba v písaní „úveru a úroku“) žalobu ako nedôvodnú zamietol. Príslušenstvo súd prvej inštancie priznal žalobcovi, nakoľko sú nesporné a uplatnené v súlade so zákonom.

10. O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP, pričom procesný úspech žalobcu predstavoval sumu 917,70 eur (49 % z uplatneného nároku) a procesný úspech

žalovaného predstavoval sumu 954,74 eur (51 % z uplatneného nároku), a teda dospel k záveru približne rovnakého úspechu strán, a preto žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov konania.

11. Proti rozsudku v rozsahu výrokov I. a III. v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný, ktoré odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f) a h) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len ako „CSP“).

11.1 Žalovaný v odvolaní poukázal, že žalobca v žalobe tvrdil, že veriteľ a žalovaný uzatvorili medzi sebou zmluvu o spotrebiteľskom úvere a nakoľko žalovaný prestal uhrádzať jednotlivé splátky riadne a včas, veriteľ úver predčasne zosplatnil a od žalovaného v tomto kontexte v žalobnom petíte požadoval zaplatenie zosplatnenej istiny s príslušenstvom, preto predmet a obsah sporu je určený zásadne žalobou, ktorá je v plnej kompetencii žalobcu (navyše zastúpeného advokátskou kanceláriou), v tomto prípade podnikateľského subjektu – nebankovej spoločnosti, ktorého predmetom podnikania (činnosti) je okrem iného aj poskytovanie úverov. Žalobca tak podľa žalovaného v návrhu na vydanie platobného rozkazu požadoval tam vyčíslené plnenie spolu s príslušenstvom z dôvodu, že došlo k vyhláseniu predčasnej splatnosti. Súd prvej inštancie vec však dôvodil, že následkom nedodržania povinnosti podľa § 7 ods. 1 ZoSÚ je nemožnosť zosplatnenia úveru, a preto považoval zosplatnenie úveru za neplatné, avšak namiesto toho, aby žalobu zamietol ako nedôvodnú, priznal, ultra petitem, žalobcovi nárok aj na nezaplatené splátky spotrebiteľského úveru.

11.2 Z obsahu žaloby je žalovanému zrejmé, že predmetom žaloby je priznanie plnenia v dôsledku právneho úkonu pôvodného žalobcu – predčasného zosplatnenia, a nie zaplatenie jednotlivých splátok, avšak súd prvej inštancie sám, ex offo, priznáva žalobcovi aj splátky, pričom žalobca tieto v žalobe ani len nežiadal priznať. S poukazom na ust. § 216 CSP žalovaný uvádza, že žalobca v žalobnom návrhu netvrdí, že by chcel zaplatiť splátky úveru (istinu a úroky), ale domáha sa zosplatnenej istiny s príslušenstvom titulom vyhlásenia predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru. Zároveň žalobca poukázal na závery Ústavného súdu SR, podľa ktorého: „Všeobecný súd nemôže vyvodzovať právne účinky zo zanedbania procesnej povinnosti protistrany poprieť tvrdenia žalobcu, ak žalobca samotný zanedbal svoju povinnosť tvrdenia. Povinnosť strany sporu tvrdiť má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu (čl. 8 CSP – procesné povinnosti a procesné bremená).“ (uznesenie Ústavného súdu SR z 11. júna 2019, sp. zn. I. ÚS 246/2019).

11.3 Súd prvej inštancie zároveň žalobcovi priznal aj úrok z omeškania nezaplatených splátok spotrebiteľského úveru a to aj napriek tomu, že žalobca požadoval zaplatenie celého dlhu a inicioval súdne konanie, v ktorom tvrdil, že úver platne zosplatnil a od žalovaného požadoval zaplatenie celého dlhu. Samotný žalobca tak uviedol žalovaného spotrebiteľa do omylu – minimálne doručením žaloby. Neplatenie riadnych splátok včas, ak žalobca tieto ani nepožadoval a neprijímal a požadoval okamžité zaplatenie celého dlhu, nemôže byť pripísané na ťarchu spotrebiteľa, ale na ťarchu veriteľa. Priznanie úroku z omeškania z nezaplatených splátok je tak podľa žalovaného v rozpore s dobrými mravmi a jeho predmetnú časť je nevyhnutné zmeniť tak, že žalobu odvolací súd zamietne aj v časti priznaných úrokov z omeškania z jednotlivých splátok.

11.4 Ďalej žalovaný namietal záver súdu prvej inštancie, podľa ktorého vzhľadom na to, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov, tak „Istina pripadajúca na jednu splátku predstavuje 24,15 eur.“ Tento prepočet žalovaný považuje za nesprávny a s odkazom na judikatúru ústavného súdu, od ktorej sa všeobecný súd odkláňa bez presvedčivého odôvodnenia svojho odklonu, uvádza, že v prípade bezúročnosti spotrebiteľského úveru sa jednotlivé splátky započítavajú v celej výške od počiatku najprv na istinu, preto podľa žalovaného súd prvej inštancie zjavne vykonal nesprávny výpočet a dospel tak aj nesprávnym záverom.

11.5 Ďalej žalovaný namietal chybný záver súdu prvej inštancie o neplatnosti dohody o odplate ktorá spôsobuje vzhľadom na to, že ide o podstatnú náležitosť zmluvy o úvere, neplatnosť zmluvy ako celku. V tomto kontexte súd prvej inštancie vec nesprávne posúdil a nesprávne posúdil aj otázku premlčania, kde nárok žalobcu bol premlčaný dvojročnej subjektívnej premlčacej dobe.

11.6 Zároveň žalovaný napadol výrok o trovách konania z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, ale aj z dôvodu porušenia práva na spravodlivý proces, a to z týchto dôvodov i) vzhľadom na skutočnosti uvedené v tomto odvolaní, keďže tento výrok nie je vzhľadom na nesprávnosť výroku I.

vecne správny, a ii) výrok je v zjavnom rozpore s rozsudkom Súdneho dvora v spojených veciach C-224/19 a C-259/19 zo 16. júla 2020 a rozhodnutím Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci I. ÚS 335/2023. Žalovaný je toho názoru, že v konaní bol v zásade úspešný, pričom žalobca bol úspešný len v dôsledku plynutia času a nezákonného zásahu súdu, ktorý konal ultra petitem., pretože žalobca nežiadal zaplataenie splátok, ale požadoval zaplataenie celého dlhu naraz. Prirodzene podľa žalovaného ale nastala splatnosť splátok, ktoré spotrebiteľ nezaplatil, avšak uvedené je potrebné pričítať na ľarchu žalobcu, ktorý uviedol spotrebiteľa do omylu tým, že neplatne vyhlásil predčasnú splatnosť spotrebiteľského úveru a teda požadoval od spotrebiteľa zaplataenie celého dlhu naraz – teda neumožňoval ďalej splácanie v splátkach. Navyše, v tejto otázke bol medzi stranami spor, v ktorom bol spotrebiteľ úspešný, pričom je zjavné, že úspešný bol práve preto, že vyhľadal právnu pomoc advokáta.

11.7 Žalovaný právny názor súdu, ktorým priznal žalovanému čiastočný nárok na náhradu trov konania, nepovažuje za vecne správny, pričom citoval z rozhodnutia Ústavný súd Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 335/2023-18 zo dňa 8. júna 2023: „12.1. Rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-224/19 a C-259/19 zo 16. júla 2020 sa síce okrajovo zaoberá i trovami konania (body 93 až 99), avšak rieši odlišnú procesnú situáciu, a to ak je spotrebiteľ v spore aspoň čiastočne úspešný, pričom v takom prípade by nemal doplatiť na neúspech vo zvyšnej časti tým, že by mu bola náhrada trov konania krátená podľa podielu jeho úspechu. Zjednodušene povedané, aj v prípade čiastočného úspechu v konaní by mal spotrebiteľ dostať plnú náhradu trov konania.“ ... Rozsudky Súdneho dvora vo veci C-176/17 z 13. septembra 2017 a vo veci C-49/14 z 18. februára 2016, z ktorých sťažovateľ cituje, boli síce vydané v spotrebiteľskej veci, avšak týkajú sa podania odporu v štádiu vydania platobného rozkazu proti spotrebiteľovi, teda toho, aby trovy konania spojené s podaním odporu neodradili spotrebiteľa od výkonu práva na obranu.“.

11.8 Žalovaný odvolaciu súdu navrhol, aby rozsudok v napadnutom rozsahu zmenil tak, že žalobu vo výsledku zamietne v celom rozsahu a zaviazá žalobcu zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

12. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v celom rozsahu vecne správne. Súd prvej inštancie sa podľa žalobcu v dostatočnom rozsahu vysporiadal s právnou aj skutkovou stránkou veci, na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, pretože uplatnený nárok v súdnom spore preukázal čo do dôvodu aj do výšky. Žalobca odvolaciu súdu navrhol, aby rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil ako vecne správny a zaviazal žalovaného na náhradu trov konania.

13. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku /ďalej len ako „CSP“/) oprávnenou osobou (§ 359 CSP), prejednal odvolanie podané žalovaným a preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 378 a nasl. CSP bez toho, aby nariadil pojednávanie podľa § 385 CSP (a contrario). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a webovej stránke Krajského súdu v Prešove (§ 378 ods. 2, § 219 ods. 1, 3 CSP). Po prieskume napadnutého rozsudku (§ 379, § 380 ods. 1, 2 CSP) dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v jeho napadnutej časti potvrdiť.

14. So zreteľom na obsah odvolania žalovaného, v odvolacom konaní bol preskúmaný len napadnutý výrok, ktorým súd prvej inštancie žalobe čiastočne vyhovel a zaviazal žalovaného na zaplataenie istiny a súvisiaci výrok o trovách konania, a preto ostatný výrok rozsudku, ktorým súd prvej inštancie žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, v odvolacom konaní preskúmaný nebol a ako taký nadobudol

15. Žalovaný svoje odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a), b), d), e), f) a h) CSP.

16. K posúdeniu odvolacej námietky týkajúcej sa procesných podmienok podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a) CSP odvolací súd uvádza, že odvolateľ by mal aspoň uviesť, ktoré procesné podmienky neboli splnené. Procesné podmienky podľa ust. § 161 ods. 1 CSP sú podmienky, za ktorých môže súd konať a rozhodnúť, pričom teória civilného práva procesného rozoznáva vecné procesné podmienky,

podmienky na strane súdu, procesné podmienky na strane účastníkov a tzv. negatívne procesné podmienky. Nedostatky niektorých procesných podmienok sú neodstrániteľné, čo vedie k zastaveniu konaniu a niektoré nedostatky procesných podmienok sú odstrániteľné, a teda až po pokuse súdu o ich odstránenie súd konanie zastaví, okrem špecifických výnimiek týkajúcich sa poplatkovej povinnosti, prípadne povinného zastúpenia advokátom. Odvolací súd po preštudovaní odvolania žalovaného a po preštudovaní celého súdneho spisu nezistil, aké konkrétne procesné podmienky neboli splnené, preto odvolací súd konštatuje, že odvolacia námietka podľa ust. § 365 ods. 1 písm. a) nie je dôvodná.

17. K posúdeniu odvolacích námietok týkajúcich sa nesprávneho postupu súdu spôsobujúceho porušenie práva odvolateľa na spravodlivý proces ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP a inej vady s následkom nesprávneho rozhodnutia vo veci podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP a odvolací súd uvádza, že medzi zložky práva na spravodlivý proces (right to fair trial) možno zaradiť predovšetkým právo na prístup k súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu síce predstavuje pochybenie súdu, avšak o naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) pôjde iba vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania.

18. Žalovaný ďalej namietal, že sú prvej inštancie nevykonali navrhnuté dôkazy a tiež, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Opätovne odvolací súd poukazuje, že z obsahu odvolania žalovaného nie je zrejmé, ktoré dôkazy súd prvej inštancie nevykonali a tiež žalovaný neuvádza, ktoré skutkové zistenia súdu prvej inštancie nie sú správne. Preto je odvolací súd toho názoru, že ani tieto odvolacie dôvody nie sú v tomto prípade naplnené.

19. Pritom z odvolania žalovaného je úplne jasné, že sa nestotožňuje s právnym posúdením veci súdom prvej inštancie. Žalovaný je toho názoru, že súd prvej inštancie v rozpore s ust. § 216 ods. 2 CSP priznal ultra petitum žalobcovi nárok na nezaplatené splátky úveru, hoci zo žaloby je zrejmé, že žalobca sa domáhal plnenia v dôsledku právneho úkonu pôvodného veriteľa – predčasného zosplatnenia a nie zaplatenia jednotlivých splátok, k čomu priznal aj úroky z omeškania. Tiež podľa žalovaného súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil dojednanie o odplate, ktorú považuje za podstatnú náležitosť zmluvy, spôsobujúcu neplatnosť zmluvy ako celku, čo malo za následok podľa žalovaného aj nesprávne právne posúdenie premĺčania nároku.

20. K tejto odvolacej námietke žalovaného o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. Omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

21. Skutkový stav v danom prípade vychádza nielen zo žaloby, ale tento je preukázaný aj listinami priloženými v žalobe. Žalovaný /dlžník/ a právny predchodca žalobcu /veriteľ/ uzavreli zmluvu o spotrebiteľskom úvere, v ktorej sa veriteľ zaviazal poskytnúť dlžníkovi úver vo výške 2.000,- eur a dlžník sa zaviazal tento úver s úrokmi veriteľovi vrátiť v pravidelných mesačných splátkach, pričom posledná splátka bola splatná 20.11.2024. Keďže dlžník prestal plniť tento svoj záväzok, podľa dojednanej dohody, veriteľ oznámil dlžníkovi, že je v omeškaní so splácaním splátok a tiež že v prípade, ak dlžné splátky neuhradí, bude môcť žiadať vrátenie celého dlhu naraz. Po nečinnosti dlžníka preto veriteľ následne vyhlásil okamžitú splatnosť pohľadávky z úveru.

22. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že vzťah založený zmluvou o spotrebiteľskom úvere je vzťahom spotrebiteľským a že je potrebné aplikovať normy spotrebiteľského práva, najmä zákon o spotrebiteľských úveroch a Občiansky zákonník. Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch

v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzavretej medzi žalovaným a právnym predchodcom žalobcu upravoval nielen náležitosti zmluvy, ale aj povinnosti veriteľa pri uzatváraní zmluvy. Tiež tento zákon upravil sankcie, v prípade, ak veriteľ v rámci kontraktačného procesu alebo pri vyhotovení zmluvy, nepostupoval v súlade s týmto zákonom.

23. Súdny dvor (druhá komora) EÚ v rozsudku vo veci C-679/18, OPR-Finance s. r. o. proti GK rozhodol, že články 8 a 23 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu ukladajú povinnosť preskúmať ex offo existenciu porušenia povinnosti stanovenej v článku 8 tejto smernice, podľa ktorej veriteľ musí pred uzavretím zmluvy posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa, a vyvodiť dôsledky, ktoré z porušenia tejto povinnosti vyplývajú vo vnútroštátnom práve, pod podmienkou, že sankcie splňajú požiadavky podľa uvedeného článku 23.

24. Preto správne súd prvej inštancie prioritne posudzoval, či veriteľ konal alebo nekonal s odbornou spôsobilosťou pri posudzovaní schopnosti žalovaného splácať úver podľa ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že veriteľ hrubo porušil svoje povinnosti a nepreukázal dodržanie postupu podľa § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľských úveroch. Uvedené právne posúdenie stranami sporu v odvolacom konaní spochybnené nebolo. Zistenie, že veriteľ nekonal s vynaložením odbornej starostlivosti pri posudzovaní schopnosti spotrebiteľa splácať úver a hrubo porušil svoje povinnosti, malo za následok nástup uplatnenia sankcie ustanovenej v § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch.

25. Podľa ust. § 11 ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch účinného od 25.5.2018 ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

26. Vzhľadom na uvedené sankcie za porušenie povinnosti veriteľa podľa ust. § 7 ods. 1 zákona o spotrebiteľskom úvere súd prvej inštancie dospel k záveru, že veriteľ nebol oprávnený požadovať od žalovaného jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru a zároveň poskytnutý úver je potrebné hodnotiť ako bezúročný a bez poplatkov. Ani uvedené právne posúdenie nebolo stranami sporu v odvolacom konaní spochybnené.

27. Žalovaný však spochybnil následok uvedeného právneho posúdenia na výsledok sporu. Súd prvej inštancie totiž vzhľadom na skutočnosť, že ku dňu jeho rozhodnutia boli všetky splátky splatné, posudzoval splatnosť každej splátky samostatne vrátane ich premičania a žalobcovi priznal nepremičané splatné splátky v období od 20.10.2021 do 20.11.2024. S týmto záverom žalovaný nesúhlasil, pričom podľa jeho názoru, súd prvej inštancie sám priznal žalobcovi splátky, ktoré žalobca v žalobe nežiadal priznať v rozpore s ust. § 216 CSP.

28. Podľa ust. § 216 CSP súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu. Súd môže prekročiť žalobný návrh a prisúdiť viac, než čoho sa strany domáhajú, iba vtedy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

29. Spornou právnou otázkou preto v odvolacom konaní je zodpovedanie, či je možné žalobcovi priznať nárok na zaplatenie splatných splátok do dňa rozhodnutia súdu v prípade, že súdmi je právny úkon veriteľa, ktorým uplatňuje právo na zaplatenie dlhu okamžite pre neplnenie povinnosti dlžníka uhrádzať dlh v splátkach (§ 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka), vyhodnotený ako neplatný, a teda či ide o zmenu skutkových okolností, na základe ktorých žalobca žiadal súdnu ochranu svojho nároku v žalobe oproti skutkovým okolnostiam, na základe ktorých súd priznáva žalobcovi nárok.

30. Keďže uvedená otázka nie je súdmi riešená jednotne, pri absencii ustálenej súdnej praxe (R 71/2018), odvolací súd považuje za potrebné poukázať na uvedené rozhodnutia s odlišnými právnymi názormi:

30.1 Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 4Cdo/85/2021 zo dňa 12.2.2024 vychádzal z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4MCdo/15/2010 zo dňa 27. júla 2011, v ktorom uviedol: „Viazanosť súdu žalobným návrhom (§ 216 CSP), t. j. nemožnosť súdu prekročiť a prisúdiť viac, než čoho sa strany

domáhajú, resp. nesmieť ísť nad rámec petitu tzv. zásada „ne ultra petitum“, sa vzťahuje k žalobnému návrhu (petitu) a nie k spôsobu vykonávania dokazovania, resp. k otázke, aké dôkazy je súd v konaní oprávnený vykonať alebo nevykonať. Súd musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom, čo znamená, že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než aký bol predmet konania vymedzený v žalobnom návrhu. Nie je však porušením zásady viazanosti súdu petitom, ak súd inak právne kvalifikuje skutok, ktorý bol predmetom konania. Právna kvalifikácia je vždy vecou súdu v zmysle zásady iura novit curia, preto ani právna kvalifikácia nie je obligatórnou náležitosťou žaloby (uznesenie).“ Najvyšší súd SR poukázal, že v jeho preskúmvanej veci odvolací súd bol toho názoru, že zosplatnenie úveru bolo neplatné a veriteľovi vznikol nárok na peňažné plnenie voči dlžníkovi na základe nezmeneného skutkového stavu podľa obsahu spisu a vykonaného dokazovania, pričom žalobu považoval za výzvu na zaplatenie dlžnej sumy - splátok z poskytnutého úveru, preto dlžníkovi uložil povinnosť na zaplatenie dlžných splátok splatných ku dňu vyhlásenia rozhodnutia odvolacieho súdu. Najvyšší súd SR vychádzajúc z opísaného procesného stavu dospel k záveru, že „odvolací súd svojím postupom pri posudzovaní žalobou uplatneného nároku veriteľa prekročil rámec ňou vymedzeného petitu, pretože jej priznal plnenie z iného skutkového základu, než aký bol vymedzený v žalobnom návrhu.“ Najvyšší súd SR ďalej vysvetlil že: „aj keď sa bezpochyby žalobkyňa domáhala priznania plnenia z rovnakej zmluvy, aká bola oboznámená prvoinštančným a odvolacím súdom, po skutkovej stránke v žalobe jasne tvrdila, že došlo k zosplatneniu poskytnutého úveru a v uvedenom smere produkovala k svojim tvrdeniam aj dôkazy. Súd prvej inštancie žalobe vyhovel, majúci za to, že k zosplatneniu úveru došlo, avšak odvolací súd bol naopak názoru, že zosplatnenie úveru je neplatné. Pokiaľ napriek uvedenému bez procesnej aktivity žalobkyne, ktorá sa na jediné pojednávanie nariadené odvolacím súdom nedostavila, tejto priznal časť uplatneného nároku v spore (spolu s príslušenstvom), v ktorom nemohol prekročiť návrhy strán (§ 216 CSP), navyiac s ochranou slabšej strany, ktorou bol žalovaný, porušil tým zásadu „ne ultra petitum“, čím porušil právo žalovaného na spravodlivý proces.“

30.2 Uvedené rozhodnutie prešlo kontrolou ústavnosti, kde veriteľ v sťažnosti namietal, že priznaním neuhradených splatných splátok pri ich číselnom porovnaní s pôvodne uplatneným nárokom zjavne nemohlo dôjsť k porušeniu zásady ne ultra petitum, keďže veriteľovi bolo v konečnom dôsledku prisúdené menej, ako žiadala v žalobe, pričom ide o ten istý nárok zo záväzkovoprávneho vzťahu založeného úverovou zmluvou a rozhodujúcou skutočnosťou je porušenie zmluvnej povinnosti plniť riadne a včas zo strany žalovaného. Ústavný súd SR rozhodol uznesením sp. zn. I. ÚS 528/2024 zo dňa 2.10.2024, v ktorom námietku veriteľa, ktorou neguje záver o postupe ultra petitum len odkazom na to, že jej bolo prisúdené menej, ako žiadala v žalobe, s ohľadom na rozhodovacou činnosťou najvyššieho súdu a ústavného súdu judikovanú nemožnosť priznať plnenie z iného skutkového stavu, ako toho, ktorý bol v žalobe tvrdý žalobcom, vyhodnotil za nedôvodnú. Rovnako nedôvodný je podľa Ústavného súdu SR aj odkaz sťažovateľky na skutočnosť, že zo samotných skutkových zistení vyplynulo, že pohľadávka z úverovej zmluvy nie je splnená, keďže z dispozičného princípu, ktorý ovláda civilné sporové konanie, vyplýva, že žalobca v žalobnom návrhu vymedzuje predmet konania po skutkovej a právnej stránke a týmto jeho vymedzením je súd v zásade viazaný, preto pre posúdenie dodržania zásady viazanosti súdu petitom má rozhodujúci význam skutkový základ tak, ako ho vymedzil žalobca v žalobe, pričom tento je nosným pre skutkové zistenia, z ktorých súd následne pri právnom posúdení vychádza.

30.3 Najvyšší súd SR v inom svojom uznesení sp. zn. 9Cdo/317/2021 zo dňa 28.9.2022 námietku dovolateľky, že odvolací súd rozhodol v spore „ultra petitum“, keď žalobkyňu priznal nárok z titulu úhrady zmluvne dohodnutých splátok, hoci ona žiadala o priznanie zosplatneného úveru ako celku a to bez zmeny žaloby vo vzťahu ku skutkovým okolnostiam, vyhodnotil ako neopodstatnenú bez porušenia zásady „ne ultra petitum“, keďže nedošlo ani k prekročeniu výšky v spore uplatnenej pohľadávky, ale ani k prekročeniu vymedzeného predmetu konania z hľadiska skutkových okolností.

30.4 Taktiež Ústavný súd SR v náleze sp. zn. III. ÚS 260/2021 zo dňa 26.8.2021 posudzoval obdobný skutkový stav, kedy veriteľ žiadal po zosplatnení dlh zo spotrebiteľskej zmluvy vyhodnotený ako spotrebiteľský úver bez úrokov a bez poplatkov, pričom okresný súd vychádzal zo splatnosti jednotlivých mesačných splátok a veriteľovi priznal istinu vo výške splatných splátok. Podľa sťažovateľky však súd rozhodol na základe iných ako veriteľom tvrdých skutočností. Túto námietku sťažovateľky, však Ústavný súd SR považoval za nesprávnu, k čomu uviedol: „Všeobecné súde posudzovali medzi stranami nesporný skutkový stav, ktorý vyplýval z listinných dôkazov, pričom tento skutkový stav posúdili rozdielne, ako ho v žalobe posudzovala žalobkyňa v tej časti, v ktorej vychádzala z toho, že má nárok na dohodnutý úrok. Na strane druhej všeobecné súde v menej podstatnej otázke vec právne posúdili v

rozpore s právnou predstavou sťažovateľky. Nešlo však o žiadnu tvorbu skutkových tvrdení v neprospech sťažovateľky. Išlo o právne posúdenie, ktoré bolo odlišné od právnych predstáv strán sporu.“

31. Odvolací súd sa prikláňa k názoru vyslovených v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9Cdo/317/2021 zo dňa 28.9.2022 a v náleze Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 260/2021 zo dňa 26.8.2021.

32. Civilné sporové konanie začína na návrh – žaloba. Žalobca v podanej žalobe vymedzuje predmet sporového konania popisujúc „1/ konkrétny právny vzťah, o ktorom tvrdí, že existuje a je ohrozený alebo porušený, 2/ konkrétny nárok z tohto právneho vzťahu, ktorému žiada poskytnúť súdnu ochranu a 3/ druh, výšku alebo rozsah plnenia, ktoré z daného nároku žiada priznať. Zo žaloby a jej petitu musí byť jasné a zrejmé, čoho sa žalobca domáha (a týmto je súd viazaný), nie je nevyhnutne viazaný exaktným spôsobom, akým žalobca petit formuloval. V súlade s princípom neformálnosti súd posudzuje podanie (a teda aj žalobu vrátane žalobného návrhu) podľa obsahu.“ (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, 800 s.)

33. Z viazanosti súdu petitom vyplýva, že súd nemôže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, ako sa domáhajú. Zásada viazanosti súdu petitom bude vyžadovať i to, aby súd neprisúdil iné plnenie, než akého sa účastníci domáhali. Súd musí rešpektovať predmet konania vymedzený žalobným návrhom, čo znamená, že plnenie nemôže priznať ani z iného skutkového základu, než akým bol predmet konania vymedzený v žalobnom návrhu. Nie je však porušením zásady viazanosti súdu petitom, ak súd inak právne kvalifikuje skutok, ktorý bol predmetom konania. Nie je porušením ne ultra petitum, ak súd formulačne upraví petit návrhu vo výrokovvej časti rozhodnutia, keď návrhu žalobcu vyhovuje. Súd musí výrokovú časť rozhodnutia formulovať tak, aby bola jasná, stručná, výstižná a predovšetkým materiálne vykonateľná. (nálež Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 122/2012 z 3. októbra 2012)

34. Netreba opomenúť ani fakt, že civilné sporové konanie je ovládané zásadou iura novit curia (práva pozná súd). Strany sporu nie sú povinné uplatnený nárok, ani obranu proti nemu, právne kvalifikovať, pretože právna kvalifikácia veci je vecou súdu. Musia ale uviesť rozhodné skutočnosti, ktoré umožnia súdu, aby uplatnený nárok alebo obranu proti nemu právne kvalifikoval. Súd tak skúma, či tvrdené skutočnosti možno podriaďiť pod hypotézu niektorej právnej normy tak, aby z dispozície tejto právnej normy bolo možné vyvodiť plnenie, prípadne určiť, či tu žalobcom požadovaný právny vzťah alebo právo je alebo nie je alebo potvrdiť také skutočnosti, ktoré bránia tomu, aby bolo žalobe vyhovené. Ak účastník uvedie rozhodujúce skutočnosti, z ktorých vyvodzuje ním tvrdný nárok alebo obranu proti nemu, ale s týmito skutočnosťami spája nesprávne právne následky, nie je súd viazaný právnym názorom strany sporu a je povinný posúdiť vec podľa tých právnych noriem, ktoré na tvrdený a súdom zistený skutkový stav dopadajú. (uznesenie Najvyššieho súdu zo dňa 22. 09. 2010, sp. zn. 5Cdo/196/2009)

35. Odvolací súd poukazuje, že žalobca jasne popísal, že v danom prípade, žiada o poskytnutie súdnej ochrany porušeného práva zo záväzkového vzťahu založeného zmluvou o spotrebiteľskom úvere, v ktorom vzťahu žalovaný ako spotrebiteľ porušil povinnosť, ktoré porušenie malo za následok zosplatnenie úveru, pričom zároveň svoj peňažný nárok riadne vyčíslil a určil, aby súd zaviazal žalovaného k zaplateniu peňažnej pohľadávky s príslušenstvom. Žalobca na preukázanie svojich tvrdení predložil ako dôkazy listiny. Súd prvej inštancie takto predostretý skutkový stav právne posudzoval, najmä aplikáciou noriem spotrebiteľského práva. Podľa názoru odvolacieho súdu dôsledkom posúdenia, či veriteľ konal pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere v súlade so zákonom o spotrebiteľských úveroch, teda či overoval schopnosť spotrebiteľa splácať úver, došlo zároveň k vyvodeniu zákonom ustanovených sankcií, teda opäť k právnemu posúdeniu veci so záverom, že veriteľ nemohol žiadať jednorazove zaplatenie úveru, teda nemohol postupovať podľa ust. § 53 ods. 9 a § 565 Občianskeho zákonníka a zároveň mu zanikol nárok na úroky a poplatky. Právne posúdenie veci v zmysle zásady „iura novit curia“ (súd pozná právo) predsa nemôže znamenať zmenu skutkového stavu, ktorá by od žalobcu požadovala vykonanie zmeny žaloby. Podľa ust. § 140 ods. 2 CSP je zmenou žaloby aj podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností, teda by malo ísť o nové skutočnosti rozhodné pre uplatnený nárok. V danom prípade však nejde o žiadne nové skutočnosti oproti tým, ktoré sú uvedené v žalobe, stále ostáva jeden zmluvný spotrebiteľský vzťah, v ktorom došlo k porušeniu povinností zo strany spotrebiteľa. Ak by sme pripustili opačný výklad, najmä za právneho stavu protekcie spotrebiteľa (§ 294 CSP nemožnosť zmeny žaloby, ak je žalovaný spotrebiteľ), znamenalo by to nútenie žalobcu

v žalobe uvádzať všetky alternatívy odôvodnenia svojho nároku pri rôznych právnych posúdeniach (čo by bolo v rozpore so zásadou iura novit curia, kedy strany sporu nie sú povinné svoj nárok právne kvalifikovať), alebo v menej hospodárnejšom prípade, by to znamenalo pre žalobcu podávanie viacerých žalôb s rôznymi posúdeniami porušenia jednej a tej istej povinnosti spotrebiteľa – splácať spotrebiteľský úver v pravidelných mesačných splátkach.

36. Najvyšší súd SR v uznesení sp. zn. 9Cdo/317/2021 zo dňa 28.9.2022 pritom výstižne a zrozumiteľne uvedený problém vysvetlil a odvolací súd s týmto stotožňuje: „Samotným zosplatnením dlhu sa totiž nezmení podstata a ani existencia zmluvného nároku, ktorý aj po zosplatnení vychádza stále z rovnakého skutkového a právneho základu (t.j. zmluvy o pôžičke, porušenia povinnosti žalovaným plniť). Dôsledkom zosplatnenia teda nie je zánik, či zmena záväzku ako takého, dlžníkovi stále ostáva povinnosť plniť v rovnakom rozsahu, následkom zosplatnenia je len zmena splatnosti záväzku a vznik práva veriteľa žiadať splnenie celého dlhu naraz. O to skôr ostáva zachovaná pohľadávka veriteľa v prípade, ak zosplatnenie nebolo platné a nárok veriteľa bolo potrebné posudzovať bez ohľadu na zosplatnenie podľa pôvodných zmluvných dojednaní. Navyše otázka posúdenia splatnosti pohľadávky a počiatku plynutia premĺčacej doby predstavuje otázku právnú, ktorú súd posudzuje v rámci zásady „iura novit curia“ teda „súd pozná právo“. Ak teda odvolací súd dospel k záveru, že zosplatnenie dlhu nebolo platné, preto posudzoval premĺčanie z pohľadu pôvodných zmluvných dojednaní, teda bez ohľadu na tvrdené zosplatnenie, nedošlo k neprípustnému prekročeniu žalobného petitu, ale len k aplikácii práva na zistený skutkový stav.“

37. K uvedenému odvolací súd zároveň poukazuje, že „prvoradou úlohou všeobecných súdov a zmyslom občianskeho súdneho konania je nachádzanie (hľadanie) hmotného práva a spravodlivé riešenie sporov medzi účastníkmi. S touto požiadavkou sa žalobca obracia na súd s návrhom na začatie konania (žalobou), a to isté od súdu očakáva aj strana žalovaná. Opakom hľadania spravodlivosti býva prepiaty formalizmus, keď súd vyloží a použije procesné predpisy – avšak v rozpore s ich zmyslom a účelom - tak, aby sa meritórnemu posúdeniu veci vyhol.“ (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 192/2015 zo 7. októbra 2015)

38. Odvolaciemu súdu nedá neprihliadnuť aj na spravodlivú rovnováhu pri poskytovaní ochrany uplatňovaným právam a oprávneným záujmom strán sporu. Princíp spravodlivosti a požiadavka materiálnej ochrany práv sú totiž podstatnými a neopomenuteľnými atribútmi právnej ochrany (predovšetkým súdnej) v rámci koncepcie materiálneho právneho štátu. Spravodlivosť musí byť v procese, ktorým súd interpretuje a aplikuje právo, vždy prítomná ako hodnotový činiteľ. Nad každým vytváraním súdneho rozhodnutia sa nesie dvojaký imperatív: rozhodnutie musí byť nielen zákonné, ale predovšetkým spravodlivé, preto úlohou súdu je nazeráť na zákon aj cez prizmu spravodlivosti.

39. Vzhľadom na uvedené podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie postupoval správne, ak žalobcovi priznal právo len na vrátenie istiny úveru zodpovedajúcej nepremĺčaným splátkam úveru splatných ku dňu vyhlásenia rozsudku. Čo sa týka výpočtu nároku žalobcu, v prvom rade odvolací súd uvádza, že výrok, ktorým bola zamietnutá žaloba v prevyšujúcej časti (suma nad 917,70 eur, úrok 513,18 eur, úrok z omeškania zo sumy 1.872,44 eur od 5.11.2021), napadnutý odvolaním nebol. Súd prvej inštancie vyčíslil istinu na jednu splátku vo výške 24,15 eur. Avšak správne mal určiť splátku len na istinu výpočtom: 2.000,- eur (výška úveru) delené 60 splátok = 33,34 eur. Potom ak sú nepremĺčané splátky od 20.10.2021 do 20.11.2024 (38 splátok), tak výška nepremĺčaných splátok istiny je = 33,34 eur * 38 splátok = 1.266,92 eur. Zároveň bolo potrebné od istiny 2.000,- eur odčítať sumu, ktorú žalovaný preukázateľne uhradil a túto v celosti započítať na istinu, teda sumu 678,58 eur = 2.000,- eur – 678,58 eur = 1.321,42 eur. Keďže nepremĺčané splátky istiny sú v nižšej výške ako neuhradená istina, a výrok o zamietajúcej časti žaloby odvolaním dotknutý nebol, odvolaciemu súdu neostávala iná možnosť, ako napadnutý I. výrok rozsudku potvrdiť, aj čo do príslušenstva priznaných úrokov z omeškania od dňa nasledujúceho po dni konečného termínu splatnosti.

40. Podľa odvolacieho súdu skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného teda neboli spôsobilé spochybniť správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvej inštancie, preto odvolanie žalovaného z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov nemožno považovať za opodstatnené. Odvolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán k

veci, výsledky vykonaného dokazovania, a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na zistený skutkový stav, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Rozsudok preto nemožno považovať ani za nepresvedčivý.

41. Je potrebné si uvedomiť, že výsledkom súdneho konania je autoritatívne rozhodnutie, podľa ktorého je v sporovom konaní vždy jedna strana sporu úspešná a druhá strana neúspešná. Súčasťou práva na spravodlivý proces tak nemôže byť právo na to, aby bola procesná strana (žalobca, i žalovaný) pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa všeobecný súd stotožnil práve s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok.

42. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

K trovám konania

43. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

Podľa § 255 ods. 1 a ods. 2 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá náhradu trov konania právo.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

44. V civilnom sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní. Ak mala strana plný úspech vo veci, prizná sa jej tiež celá náhrada nákladov konania, ak mala strana len čiastočný úspech, náhrada nákladov bude pomerne rozdelená. Ak je úspech a neúspech vyvážený, vysloví súd, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

45. Súd prvej inštancie porovnal úspech strán sporu porovnaním sumy, ktorú žalobca žiadal od žalovaného zaplatiť s konečným výsledkom, teda so sumou, ktorú žalobcovi súd prvej inštancie priznal. Žalovaný s uvedeným spôsobom rozhodnutia o trovách konania nesúhlasil, podľa jeho názoru bol úspešný práve on, keďže žalobca nežiadal zaplataenie splátok, ale požadoval zaplataenie celého dlhu naraz. Uvedený názor však odvolací súd nepovažoval za správny, pričom odôvodnil, prečo súd prvej inštancie nepostupoval v rozpore so zásadou „ne ultra petítum“. Odvolací súd považuje postup súdu porovnávajúc úspech žalobcu a žalovaného za správny, a keďže zistil porovnateľne rovnaký úspech strán sporu, žiadnej nárok na náhradu trov konania nepriznal. Čo sa týka rozsudkov Súdneho dvora ES odvolaciemu súdu je zrejmé, že uvedené sa týkajú prípadov, kedy spotrebiteľ je iniciátorom súdneho konania, čo nie je tento prípad.

46. Pri rozhodovaní o náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd postupoval obdobne postupoval ako súd prvej inštancie. V podstate žalovaný nebol v odvolacom konaní úspešný, preto odvolací súd by mal náhradu trov konania priznať žalobcovi. Avšak aj odvolaciemu súdu je zrejmé, že vo výsledku sporu je úspech a neúspech strán sporu vyvážený, teda čiastočný. Preto odvolací súd aplikoval ust. § 255 ods. 2 CSP a stranám sporu nárok na náhradu odvolacieho konania nepriznal.

47. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 422 CSP dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody - § 421 a § 422 CSP)) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa ust. § 125 ods. 1 a 2 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva.

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.

Podľa ust. § 160 ods. 2 CSP dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci.